

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
 เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๗
บรรพชาอุปสมบทแล้วให้อยู่ในป่า

ก่อนจ้งหัน

พระตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติให้ได้สาระสำคัญๆ ไปปฏิบัติต่อตนเองและส่วนรวมนะ ที่มานี้หมายถึงมาศึกษา ताให้ดูให้ดี หูฟังด้วยความพินิจพิจารณาทุกอย่าง อย่าสักแต่ว่าดูว่าฟังอะไร ไม่เกิดประโยชน์อะไรนะ คำว่าไปศึกษา ก็คือไปเสาะแสวงหาสาระสำคัญๆ นำไปปฏิบัติ ได้จากครูบาอาจารย์ไปแล้วเราเอานั้นเป็นหลักปฏิบัติ มัดจิตใจไว้กับสิ่งที่เรา ได้ศึกษามาแล้วนั้นปฏิบัติตามให้แน่นหนามั่นคง อย่าอ่อนแออะ โลเลๆ ใช้ไม่ได้นะ สำคัญที่หลักใจไม่มี ข้อวัตรปฏิบัติทุกอย่างอ่อนไปตามหมด ถ้าหลักใจดีแล้วจะแน่นหนามั่นคงไปเรื่อย ๆ หลักใจดีเท่าไรยิ่งแม่นยำๆ ละเอียดลออ มันอยู่ที่ใจนะ

ใจที่จะได้หลักใจก็ต้องมาศึกษา เอาจริงเอาจัง การประพฤติปฏิบัติให้แน่นอนๆ อย่าทำจิตใจให้เหลวไหล ไม่เกิดประโยชน์เหลวไหล การภาวนาก็เอาให้ดี ใครอยู่ในธรรมบทใดให้สติติดแน่นๆ ยังไงก็ต้องสงบ เป็นอื่นไปไม่ได้ ขอให้สติดีเถอะ สติจับกับคำบริกรรมถ้าเราอยู่ในชั้นบริกรรม สติจับกับคำบริกรรม คำบริกรรมติดกับจิต ไปไม่พ้น สงบแน่นอนเลย ส่วนมากก็คือมีตั้งแต่โลเลๆ สติตั้งไม่ชัวร์ถึงวินาทีไปได้ ๕ ชั่วโมง ได้ย้อนมาอีกสักครึ่งวินาทีไปได้ ๑๐ ชั่วโมง จ้างมันก็ไม่ได้ผล ตายทิ้งเปล่าๆ นะ ต้องเอาให้จริงให้จังทุกอย่าง ให้เล็งถึงศาสดาองค์เอก เจาะจงทุกอย่างศาสดาของเรา ไม่ได้เหลวไหลนะ เรามาปฏิบัติอย่าเหลวไหล เป็นภัยต่อศาสนา ต่อตัวของเรา ที่นี้ให้พร

หลังจ้งหัน

ไม่ค่อยหนาวเท่าไร เมื่อวานลง ๑๗ ตอนเราลงไปเดินจงกรมตอนตี ๓ จวนตี ๓ ลงไปเดินจงกรม เราดูปรอทลง ๑๙ นะ จากนั้นมาสองสามชั่วโมงมันก็ต้องลดลงอีกนะ คงจะอยู่ ๑๗ หรือ ๑๗ ครั้ง ไม่ใช่ตี ๓ ตีสองครั้งเราไปเดินจงกรม เราดูปรอท ๑๙ ตีสองครั้งจนถึงสว่างมันก็สามชั่วโมงกว่าใช้ไหมล่ะ นั่นมันต้องลงอีก เวลาเราขึ้นมาเราไม่ได้ดูปรอทเราจะลงไปเราดู ลง ๑๙ ส่วนมากเราจะลงราวตี ๓ หรือตี ๔ ส่วนมากตี ๔ ลงเดินจงกรมตอนเช้าๆ หากผิดปรกติก็นานๆ มีที่หนึ่งเดินจงกรม

ในอภินนทปฏิบัติทาสูตรท่านแสดงไว้ สำหรับความเพียรของพระที่เป็นความเหมาะสมเรียกว่ามัชฌิมา สม่่าเสมอวางไว้เป็นย่านกลาง นอนสี่ชั่วโมง แสดงในอภินนทปฏิบัติทาสูตร ว่า ตั้งแต่ปฐมยามนี้ทำความเพียร เติบจนกรม นั้งสมาธิ พอถึงมัชฌิมายามพักเสีย แล้วทำความกำหนดเอาไว้ นันฟังซิ เวลานอนก็ให้ทำความกำหนดเอาไว้ พอรู้สึกตัวแล้วจะตื่น จะลุก นืออภินนทปฏิบัติทาสูตร สอนไว้จุดศูนย์กลาง จะยิ่งกว่านั้น หย่อนกว่านั้นเป็นบางครั้งบางคราวก็ไม่เสียอะไรนัก

แต่ที่ว่าจุดศูนย์กลางคือนอนสี่ชั่วโมง แล้วก็ไปตื่นเอาตีสี่ สี่ชั่วโมง หนึ่งทุ่มถึงสี่ทุ่ม เป็นปฐมยาม ห้า หก เจ็ด แปด สี่ชั่วโมงเป็นมัชฌิมา มัชฌิมา นอน ปัจฉิมยาม ลุก ลุก แล้วก็เดินจงกรม นั้งสมาธิภาวนาอะไรก็แล้วแต่ นี่เป็นความเพียรที่อยู่ในท่ามกลาง พอเหมาะพอดี วางไว้เป็นกลางๆ สำหรับคนจำนวนมากที่ปฏิบัติความเพียร แต่ผู้ที่จะยิ่งจะหย่อนบ้างเป็นบางกาลเวลาสำหรับตัวเองนั้น มันเป็นตามอหิยาตัย เวลาจะเร่งมี เวลาหย่อนยานออกมาก็มี ก็ให้อยู่ในย่านนั้น นอกนั้นต่ำกว่านั้นก็ให้มีการระวังตัวเสมอ ไม่ใช่ต่ำลงจนจม

ท่านบอกเวลาพักผ่อนให้สำรวมระวังเจ้าของ มีสติเป็นสำคัญ อย่างผู้ที่จะแก๊กิเลส ถือสติเป็นพื้นฐานแห่งความเพียร ไม่ว่าจะชั้นใด ๆ สติให้มี เมื่อสติมีแล้วก็ไม่ต้องทำอะไรให้เสียไป เช่นจะทำข้อวัตรปฏิบัติอะไรนี้ สติอยู่ในนั้นกลายเป็นสัมปชัญญะไป ถ้ามันเกี่ยวข้องกับอะไร ถ้าอยู่นิ่ง ๆ เรียกว่าสติจ่ออยู่กับจิต พอเราทำงานทำการ เคลื่อนไหวไป มาความรู้สึกให้อยู่กับตัว ท่านว่าสัมปชัญญะ ผู้มีความเพียรประเภทนี้จะไม่ล่าไม่สาย ไม่อะไร จะพอเหมาะพอดีตลอด ไม่เสียเวลา

พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้อย่างละเอียดลออมาก สอนส่วนมากต่อมากมีตั้งแต่เรื่องแก๊กิเลส ขำระกิเลส ๆ ทางปริยัตินี้ท่านไม่ค่อยกล่าวถึงนะ มีผู้เรียนก็เรียน แต่ท่านไม่ค่อยกล่าวอะไรถึงมากนัก ไม่แสดงอาการชมเชย ส่วนภาคปฏิบัตินี้หนุนตลอด ทำความพากเพียรแก๊กิเลส แสดงในคัมภีร์ไหนมักจะมีตั้งแต่ความเพียรออกหน้า ๆ เรื่องปริยัตินี้ไว้เท่านั้นแหละ ก็เหมือนอย่างอยู่ในป่า พระบวชแล้วขึ้นโอวาททันทีเลย รุกขมูลเสนาสน์ นี้พื้นฐานของพระบวชมาเพื่อขำระกิเลสค้นหาเพื่อความพ้นทุกข์ ขึ้นรุกขมูลเสนาสน์เลย พอบวชเสร็จก็ประทานพระโอวาทอันนี้ให้ โอวาทนี้จึงติดมากับอุปัชฌาย์ทุกองค์

อุปัชฌาย์องค์ใดบวชกุลบุตรไม่สอนนิสสัย ๔ นี้ เรียกว่าผิด นู่นนะฟังซิ ท่านเน้นหนักมาก ผิดองค์ของผู้เป็นอุปัชฌาย์ เช่น รุกขมูลเสนาสน์ ปิณฑิยาโลปโกชน บังสุกุล แล้วก็ยาแก้ไข้ ขึ้นต้นก็รุกขมูลเสนาสน์ บรรพชาอุปสมบทแล้วให้ท่านทั้งหลาย

ไปอยู่ตามรุกขมุขรุ่มไม้ ในป่า ในเขา ตามถ้ำ เงื่อมผา ป่าช้าป่ารกชัฏอะไร แล้วแต่เป็น ความสะดวกในสถานที่เช่นนั้น เพื่อประกอบความเพียร ไม่ยุ่งเหยิงวุ่นวายกับข้าศึก ภายนอก จุ้นจ้านวุ่นวาย แล้วมีหน้าข้ายังให้ทำความอุตสาห์พยายามอยู่อย่างนั้นตลอดชีวิต เกิด ฟังชิวของเล่นเมื่อไร ให้ทำความพากเพียรอย่างนั้น

นี่ท่านสั่งเข้าไปเลย ถึงขนาดที่ว่าเคลื่อนไหวไปไม่ได้ พระทุกองค์ต้องได้รับโอวาทข้อนี้ หลังจากบวชเสร็จแล้วท่านจะสอนอนุศาสน์ ๘ นิสสัย ๔ อภิญญกิจ ๔ นี้ทันทีเลย ส่วนทาง วัดบ้านก็มีในหนังสือ อรัญวาสี แปลว่าผู้อยู่ป่า คามวาสี ผู้อยู่แดนบ้าน คือต่ำยิ่งกว่าหนึ่ง กิโลขึ้นไปเรียกว่าวัดป่าได้ ต่ำกว่านั้นลงมาเรียกว่าคามวาสี เรียกว่าเขตบ้านหรือในบ้านได้ เข้ามาหาจนกระทั่งตั้งวัดอยู่ในบ้าน ตั้งแต่ไกลเข้ามาขาดจาก คือต่ำกว่าหนึ่งกิโลมาแล้ว ไม่เรียกว่าวัดป่า ตามหลักธรรมท่านแสดงไว้ เรียกวัดป่าตั้งแต่หนึ่งกิโลขึ้นไป เป็นป่า ๆ ไกลเท่าไรก็เรียกว่าป่าเรื่อย ที่ต่ำกว่าหนึ่งกิโลมาเรียกว่าบ้าน ตั้งแต่ต่ำลงมา จนกระทั่งเข้า กลางบ้านก็เรียกว่า คามวาสี ผู้อยู่ในแดนบ้าน หรือบ้านเป็นปรกติ

อันนี้ไม่ได้บอกเน้นหนักเหมือนให้เข้าอยู่ในป่า ให้อยู่ในป่านี้เน้นหนัก คิดดู อูปัชฌาย์สอนต้องสอนโอวาทข้อนี้เลย นั่นเด็ดไหมล่ะ ส่วนในบ้านท่านไม่เห็นว่าจะอะไร ก็บอกไว้ในคัมภีร์ว่า อรัญวาสี คามวาสี ผู้อยู่ในป่า หรืออยู่แดนบ้าน ในป่าดังที่กล่าวตั้งแต่ หนึ่งกิโลไปเรียกว่าป่า ต่ำกว่าหนึ่งกิโลมานี้เรียกว่าแดนบ้าน หรือในบ้านไปเลย แล้วแต่จะ ตั้งตรงไหน เรียกว่าแดนบ้านทั้งนั้น อันนี้ท่านไม่เห็นบอก ว่าบวชแล้วให้เธอทั้งหลายไปอยู่ในแดนบ้าน ตามบ้าน อันนี้ท่านก็ไม่เห็นบอก ท่านไม่เห็นถือ แล้วมันก็สมัครกันเต็ม เห็นไหมล่ะ ดีไม่ดีตำหนิพวกอยู่ป่าว่าวิกลจริตไปอีก เห็นไหมเหยียบหัวพระพุทธเจ้า

มันด้านขนาดไหนเวลานี้ คนอื่นว่าค่อยยังชั่ว ใ้อัพระว่านี่ชิมันดูไม่ได้เลย แหม หยาบโลนมากที่สุด คำพูดคำนี้เรียกว่าเป็นภัยต่อพุทธศาสนาโดยตรง นับแต่พระพุทธเจ้า ลงมา เหยียบลงมาเลย พุทธศาสนาเรียกว่าไม่มี ถูกเหยียบหมด จึงเป็นคำพูดที่หยาบโลนมากที่สุด สำหรับพระแล้วไม่ควรอย่างยิ่งเลย แต่มันด้านขนาดไหนมันพูดออกมาได้ เอา เทียบกันซิ ผู้อยู่ในป่าเป็นคนวิกลจริต นั่นเห็นไหมล่ะ มันพลิกตาลปัตร เทวทัตกับ พระพุทธเจ้าพัดกัน เทวทัตละคำพูดอย่างนี้ เป็นข้าศึกกับพระพุทธเจ้า เป็นภัยต่อ พระพุทธเจ้า จะไม่เรียกว่าเทวทัตได้อย่างไร เรียกได้ไม่สงสัยเลย ถึงไม่เรียกมันก็เป็นอยู่แล้ว

ท่านไม่ได้มีกำหนดกฎเกณฑ์พวกในบ้าน ท่านบอกไว้สอง ท่านก็ไม่ห้าม เพราะฉะนั้นจึงมีด้วยกัน แต่ทางแดนป่านี้ออกชัดเจนไปเลย บรรพชาอุปสมบทแล้วให้ไป อยู่ในป่าในเขาไปเลย จงทำความอุตสาห์พยายามอย่างนั้นตลอดชีวิตเกิด ไม่ไปอยู่ท่านก็ไม่

ปีบบังคับ แต่อุปัชฌาย์ต้องสอน ปีบบังคับอันนี้ละ อุปัชฌาย์ต้องสอนลูกศิษย์อันนี้ทั้งนั้น ปีบบังคับ ไม่สอนไม่ได้ สำหรับกุลบุตรที่ฟังโอวาทแล้วไปอยู่แดนป่าแดนบ้านก็อย่างเรา เห็นนี่ละ เพราะท่านไม่ได้ปรับเป็นพระวินัย มันเป็นธรรมอันหนึ่ง

พระก็ไม่มีมากแต่ก่อน พระราชามหากษัตริย์ตามคัมภีร์ท่านแสดงไว้มีน้อยเมื่อไร เสด็จออกผนวชเป็นพระอรหันต์ ๆ ขึ้นมา เช่นมหากัปปีนก็เป็นมหากษัตริย์นั้น มีมาก พวกมหากษัตริย์ออก มหากัปปีนที่วานี้ก็เป็นพระอรหันต์ ไปอยู่ที่ไหน สุข วัต สุข วัต สุข หนอ ๆ ไปนั่งที่ไหนก็บ่นสุขหนอ ๆ จนพระทั้งหลายเกิดความสงสัย ว่าทำไม พระมหากัปปีนถึงอยู่ที่ไหนก็เห็นบ่นว่า สุข วัต สุข วัต สุข หนอ ๆ แปลว่าอย่างนั้นนะ ท่านดูเหมือนจะเป็นเหตุ ท่านเคยครองราชสมบัติแล้วท่านออกมาบวช แล้วอยู่ที่นี่จะเป็นความลำบากลำบาก บ่น แล้วคิดถึงทางหอปราสาทราชมณเฑียร ความเป็นพระเจ้าแผ่นดินคงจะสุขยิ่งกว่านี้ ดูว่างั้นนะ

พระสงฆ์ก็ไปกราบทูลพระพุทธเจ้า พระองค์ทรงทราบขนาดไหนจึงต้องเรียกมา มาถามเหตุผล เพื่อจะเอาเหตุผลนี้สอนพระ ไหนได้ยืนยันว่าเธอไปอยู่ที่ไหนสุข วัต สุข วัต ว่าอย่างนั้นใช่ไหม ว่าใช่พระเจ้าค่ะ เพราะเหตุไรว่ามา โอ้ แต่ก่อนข้าพระองค์เป็นพระเจ้าแผ่นดินนี้ไม่ได้หลับได้นอนบางคืน ต้องสอดต้องแทรกต้องดู ปกครองบ้านเมืองนี้หาเวลาเวลาไม่ได้เลย ทั้งจิตใจก็คิดรอบอาณาจักรของตัวเอง แล้วยังรับผิดชอบทุกอย่าง วุ่นวายลำบากที่สุด แต่เวลาออกมาบวชนี้บำเพ็ญความพากความเพียร ชำระความวุ่นวายคือกิเลสตัวนั้นออกแล้ว อยู่ที่ไหนก็เป็นสุข ๆ เพราะฉะนั้นข้าพระองค์จึงได้ออกอุทานว่า สุข วัต สุข วัต นั้นเห็นไหมละ จากนั้นท่านก็นำนี้มาสอนพระละซิ

พวกนี้มันเป็นยังไงถ้าถามนะ ถ้าเป็นอย่างอิตาบัวนี้จะถามว่า พวกเรานี้เป็นยังไงมา อยู่ในวัด ทุกข์ วัต ทุกข์ วัต ว่างั้นหรือ มีแต่กองทุกข์ ไปอยู่ในบ้านจมอยู่ในมูตรในคู สุข วัต สุข วัต ว่างั้นหรือ ถ้าเป็นอิตาบัวจะถามว่านั่น แล้วอิตาไหนจะตอบมาก็ตอบมาซินะ มันเป็นอย่างนั้นทุกวันนี้ บวชไล่เข้าป่าไม่ยอมไป ตำนานิตีเดียว่าเป็นวิกลจริต มันอยู่ในบ้านมันเป็นยังไง มันสุข วัต หรือพวกนี้ละ เราอยากว่า อยากเปิดหัวใจใส่กันดู เอาการว่าว่างั้นเลยนะ

นี่มันขนาดนั้นนะ มันกล้าหาญ คนเดียวเท่านั้นกล้าหาญครอบโลกธาตุ จะมาว่าอะไร ใครจะมาคิดว่ายังไงไม่สนใจกองมูตรกองคู นั้นเห็นไหม อันนั้นสง่าเลยโลกเลยสมมุติ อยู่ในหัวใจนี้สง่าตลอดเวลา ที่ท่านว่านิพพานเที่ยง เที่ยงตรงไหน เที่ยงที่หัวใจ เวลาไหนจะมีลดหย่อนเปลี่ยนแปลงไปอะไรบ้าง ไม่มีเลย นั่นฟังซิ จึงว่านิพพานเที่ยง ธรรมชาติอันนี้ละ

เที่ยง ทีนี้เป็นอย่างนั้นจะพูดว่าสุขหนอๆ ไม่พูดได้ยังไง ก็มันเป็นธรรมชาติอันเดียวกัน เวลากิเลสพันหัวใจอยู่นี้ไปที่ไหนมีแต่ ทุกข์ วัต ทุกข์ วัต มีแต่ความทุกข์ความทรมานที่สุด ไม่มีอะไรเกินกิเลสเหยียบหัวใจสัตว์โลกละนะ เรื่องความทุกข์ความทรมาน อันนี้ความทุกข์มากทุกข์น้อย

เฉพาอย่างยิ่งกามกิเลส เปิดให้ฟังชัดเจนเสีย เรื่องราคะตัณหา ตัวนี้เป็นตัวกดตัวถ่วง ตัวกว้านทุกสิ่งทุกอย่างเข้ามาหามันหมดเลย ความอยากได้ ความทะเยอทะยาน ความติดความดินนี้อยู่ในราคะนี้ทั้งนั้น ตัวนี้เป็นตัวใหญ่ เป็นมหากษัตริย์อันหนึ่ง อยู่ในวงวิญญูะ มหากษัตริย์ในวงวิญญูะก็คือราคะตัณหาแหละ มันกดมันถ่วง แล้วมันดูดมันดื่ม ความดูดความดื่มก็อยู่กับมัน ความสร้างกองทุกข์ให้ก็อยู่กับตัวนี้แหละ ไม่มีอะไรที่จะอ้อยอิ่งยิ่งกว่าตัวราคะตัณหาละ มันกล่อมจิตใจให้เคลิ้มได้ๆ ของเล่นเมื่อไร ใครๆ ก็ตามเถอะ เรียนมาจรดเมฆเลยเมฆไปก็ตาม ถ้าลงยังไม่พ้นจากกิเลสตัวนี้แล้ว หมอบให้มันเหยียบบออยู่ตลอดเวลา จะมาคุยไม้อะไรมันก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร คุยไม้อยู่กับกองมูตรกองคูตัวนี้

ทีนี้เวลาชำระอันนี้ออกจากใจแล้ว จิตใจนี้จะติดขึ้นเลยทีนี้ ไม่มีคำว่ากดถ่วง ติดขึ้นๆ ทีนี้ทุกสิ่งทุกอย่างที่มันห้วงมันโยมันอยากได้ อยากร่ำอยากรวยอยากอะไร ถอนเข้ามาพร้อมกันหมดกับตัวนี้ พอตัวนี้ขาด สิ่งเหล่านั้นหมด นั่นเห็นไหมละ ความอยากความทะเยอทะยานทั้งหลาย แม้อยังไม่สิ้นก็ตาม จะพูดว่าหมดมันก็เฉียดกันเลย หากยังไม่หมดนะ เพราะอวิชชาขังอยู่ แต่เครื่องกดถ่วงทั้งหลาย ความทะเยอทะยาน ความติดความดินอยู่กับตัวนี้ทั้งหมดเลย พอฆ่าตัวนี้ได้แล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างในจิตใจของเรานี้จะติดขึ้นๆ ไม่ลง

เพราะฉะนั้นพระอนาคามีท่านบรรลุธรรมตั้งแต่ขั้นเริ่มแรกสอบได้พระอนาคามี สอนได้ระดับ เช่น ๕๐% ตั้งแต่นี้จะขึ้นเรื่อยละ ๕๐% ๖๐% ๗๐% ขึ้นไปเรื่อยๆ พอร้อยเปอร์เซ็นต์ก็อวิชชาขาดสะบั้น ก็เรียกว่าอนาคาเต็มภูมิ จากนั้นก็ก้าวเข้าอรหัตตมรรค เป็นอย่างนั้นนะ อนาคาเต็มภูมิความกดถ่วงทั้งหลายในจิตใจนี้จะไม่มี ขอให้ตัวนี้ขาดเถอะมันจะรู้ในทันทีทันใดเลย อะไรๆ ทุกสิ่งทุกอย่างที่กดถ่วงลงโดยลำดับลำดับ อ้อยและอิ่งอะไรอย่างนั้นหมดตามๆ กันหมด มีแต่อันนี้ค่อยติดขึ้นๆ เรื่อย ถ้าผู้ยังไม่ถึงขั้นภูมิอันสมบูรณ์เต็มที่ทีเดียวในเวลาบรรลุธรรมนะ คือบรรลุตั้งแต่ ๕๐% ๖๐% บางทีฟาดปึงถึงร้อยเปอร์เซ็นต์เลยก็มี มันแล้วแต่ผู้หนักผู้เบา การสอบได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ก็มี ได้ ๙๐% ก็มีใช้ไหมละ ลดกันลงมาโดยลำดับ

อันนี้อนาคามีตั้งแต่ ๕๐% ไปนี้แล้วเรียกว่าสอบได้ ทีนี้เรื่องกดถ่วงแทบจะไม่มีละนะ ระดับสูงขึ้นไปความกดถ่วงออกๆ ๆ ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ ถึงจะไม่สำเร็จถึงขั้นภูมิ

อรหัตบุคคลก็ตาม มันหมดไปเลย มันปล่อยของมันหมดเลย นี่จึงว่าเราจะตัดหาหนักมากที่สุด โลกที่ตายกองกันอยู่นี้เพราะเราจะตัดหาตัวนี้เอง ไม่ใช่ตัวใด เมื่อท่านสำเร็จพระอนาคามีแล้วท่านไม่กลับมาเกิดอีก คือท่านเลื่อนขึ้นเรื่อยไม่ได้ลงนะ เลื่อนขึ้นตามภูมิของท่านที่ยังไม่ได้ระดับ ถ้าผู้ถึงระดับแล้วก็เต็มภูมิละเอียด หหมด นั่นเห็นไหมละ นี่ละการบำเพ็ญให้มันเห็นประจักษ์ในหัวใจนี่นะ อยู่ในหัวใจออกมาพูด สนามรบอยู่ที่หัวใจ กิเลสอยู่ที่หัวใจ ธรรมอยู่ที่หัวใจ ฟาดกันขาดสะบั้นลงไปทำไมจะไม่รู้ พระพุทธเจ้าสอนให้รู้แท้ๆ

นี่ละจึงได้บอกให้ชัดเจนอย่างนี้เลย ไม่มีอะไรเกินเราจะตัดหา ตัวนี้ตัวกตตัวถ่วงมาก ตัวอ้อยอิ่งมาก หลงเพลินกับมันนี้ไม่รู้เนื้อรู้ตัวเลยนะ แล้วความกตความถ่วงความทุกข์ความทรมานทั้งหลายอยู่กับตัวนี้ พอตัวนี้ขาดลงไปแล้ว อันนั้นก็ติดไปตามๆ กันหมดเลย ทีนี้ก็เบาหวิวๆ ง่ายๆ เลย ผู้ที่ยังไม่ถึงจุดเต็มภูมิก็ฝึกซ้อมเข้าเรื่อยๆ มันหากมีเครื่องให้ฝึกซ้อมอยู่ในนั้น เป็นเครื่องดูดดื่มให้ฝึกซ้อม ฝึกซ้อมๆ เรื่อย เขียนลบๆ เขียนเรื่อยลบเรื่อย จนกระทั่งมีความชำนาญในการเขียนการอ่านแล้วผิงเลย นี่อนาคามี ท่านจึงไม่กลับมาเกิด สิ่งที่จะให้มาเกิดคือเราจะตัดหา ดึงสัตว์โลกให้มาเกิดตายกองกันอยู่นี้ พออันนี้หมดไปแล้วติดขึ้นเลยไม่คืน จิตนั้นยังไปเกิดสุทธาวาส นั่นเห็นไหมละ

พระอนาคามีตายแล้วไปเกิดสุทธาวาส เกิดก็เกิดตามชั้นภูมิของชั้นสุทธาวาสที่ได้แล้วนั่นแหละ เช่นสอบได้ ๕๐% ตายปีบก็เข้าสู่วิหา อดปัปา เลื่อนขึ้นไป สุทัสสา สุทัสสี เลื่อนไป อันนี้มันจะฝึกของมันเองๆ ฝึกซ้อมได้ระดับนี้แล้วขึ้นระดับนั้น ที่ว่าตายแล้วไปอยู่ในชั้นวิหานี้ เลื่อนขึ้นอดปัปา เลื่อนขึ้นสุทัสสา เลื่อนขึ้นสุทัสสี เลื่อนขึ้นอกนิฏฐา สุดภูมิของอนาคามี ไม่มีที่จะลงมา แม้ท่านบรรลุแล้วท่านยังรู้ภูมิของท่านที่จะไปอยู่ ในขณะนี้จะอยู่ภูมิไหนมันรู้แล้ว ตายเวลานี้จะอยู่ภูมิไหนชั้นใด วิหา อดปัปา สุทัสสา สุทัสสี อกนิฏฐา นี้จะอยู่ชั้นใด ภูมิจิตภูมิธรรมของเราชั้นใดเหมือนกับว่ามันบอกกันอยู่ตลอดเวลา มันบอกโดยหลักธรรมชาติ มันไม่มากระชิบกระซาบ หากรู้เป็นเครื่องวัดเครื่องเหวี่ยงกันอยู่อย่างนี้เรื่อย ๆ รู้อยู่ในนั้น

พระพุทธเจ้าสอนโลกหลอกโลกเมื่อไร เห็นเข้าไปก็ยอมรับทันที เหมือนองค์ศาสดาติดแนบๆ อยู่กับเรา พอถึงชั้นอนาคามีเต็มภูมิก็ถึงอกนิฏฐา จากนั้นก็มีอรหัตมรรค ก้าวเข้าไปเรื่อย ๆ แล้ววิชชาดับพริบเลยไม่มีเหลือ ทีนี้หมดโดยประการทั้งปวง ขึ้นชื่อว่าสมมุติในสามแดนโลกธาตุนี้จะไม่มียอะไรจิตใจของพระอรหันต์เลย แม้เม็ดหินเม็ดทรายไม่มี หมดโดยสิ้นเชิง นั่นท่านเรียกว่านิพพาน ดับหมดขึ้นชื่อว่าสมมุติไม่มีเหลือเลย จะดับ

อะไร คำว่านิพพานๆ แปลว่าดับ หรือปรินิพพาน ดับรอบไปหมดเลยก็ได้ นิพพานเป็นกลางๆ ดับ ปรินิพพานดับรอบหมดให้ชัดเจนขึ้นไป ก็คือดับสมมุติ

ในสามโลกธาตุนี้เป็นแดนสมมุติ แดนแห่งสัตว์ที่เกิดตายกองกันอยู่ทั้งนั้น จากนั้นก็ติดฝั่งเลย หมดโดยประการทั้งปวง แล้วไม่มีอะไรอีกที่นี่ เพราะฉะนั้นพระอรหันต์พอสิ้นกิเลสโดยสิ้นเชิงแล้วตั้งแต่บรรลुरुธรรมบั้งขึ้นไปเป็นอรหันต์บุคคลแล้ว จึงไม่ได้ละกิเลสอีกเลย เพราะกิเลสสิ้นซากไปหมดแล้ว เอาอะไรมาดับมัน เอาอะไรมาชำระมัน มันสิ้นซากไปหมดแล้ว ตั้งแต่ขณะนั้นไปท่านจึงไม่ได้ประกอบความเพียรเพื่อละกิเลสตัวใดเลย ท่านจะอยู่ด้วยวิหารธรรมของท่าน วิหารธรรมความอยู่สบายในระหว่างขั้นกับจิตที่ปฏิบัติต่อกันให้ถูกต้อง อายุชั้ยก็ยืนนาน นี่อันหนึ่ง อันที่สองพิจารณาในธรรมทั้งหลายของท่านอยู่ในนั้นเป็นประจำ บอกใครไม่ได้อันนี้ ท่านอยู่เพื่อธาตุเพื่อขั้น ปฏิบัติต่อกันให้เหมาะสม นี่ประการหนึ่ง ทิฏฐธรรม วิหารธรรม ธรรมเป็นเครื่องอยู่สบายในเวลาที่ยังครองธาตุครองขั้นอยู่ นี่อันหนึ่ง อันหนึ่งท่านพิจารณาในธรรมทั้งหลาย

คำว่าธรรมนี้กว้างมากนะ ลึกต้นหนาบางแห่งธรรม พิจารณาเรื่องสัตว์โลกอีก เรื่องสัตว์ทั้งหลายอีก กว้างหาประมาณไม่ได้ นี่ท่านพิจารณาธรรม ท่านไม่ได้แก้กิเลส ไม่มี แก้อะไรก็ประจักษ์อยู่นั้นแล้ว นี่ละธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นอย่างนี้ เลิศเลอขนาดไหน ขอให้รู้เข้าไปเถอะนะ มันเป็นเข้าไปนี่จิตใจจะค่อยดูดีขึ้นไปเรื่อยๆ เพราะรสของธรรมนี้ชนะซึ่งรสทั้งหลายหมดเลย พอปรากฏขึ้นเท่านั้นเริ่มชนะแล้ว แล้วยิ่งหนาแน่นขึ้นไปได้มากเท่าไร สิ่งเหล่านั้นยิ่งตกไป ๆ ๆ ติดฝั่งเลย นั่น

เราตายไปนี่ใครจะมาพูดอย่างนี้ ไม่ใช่คุณนะ นี่ถอดออกมาจากหัวใจมาพูด จึงไม่เคยสะทกสะท้านกับโลกธาตุใดสามแดนโลกธาตุ ที่จะมาว่าพูดโกหกปกคลุม พูดโอ้อวด เราไม่เคยสนใจ ประสาทองมูตรองคุณมันเท่ามาจากปากมัน พวกปากมันกินชี้พวกสัตว์ว่าไง แล้วเท่าแล้วมันก็กลับไปอยู่มูตรอยู่คุณของเก่านั้นแหละ เหมือนหมาเท่าฟ้า เข้าใจไหมหมาเท่าฟ้า ฟ้าอยู่ที่ไหนก็ไม่ทราบ มันก็เท่าของมันว้อก ๆ ๆ มันไม่เคยเห็นฟ้า อันนี้มันไม่เคยเห็นนิพพานมันเท่าว้อก ๆ ๆ เข้าใจหรือ มันเห็นแต่มูตรแต่คุณ นี่ละโลกที่ตำหนิธรรมมีแต่โลกมูตรโลกคุณทั้งนั้น เอามูตรเอาคุณไปแข่งธรรมได้ยังไง เหมือนกับเอากองมูตรองคุณไปแข่งทองคำทั้งแห่งแข่งได้ยังไง พิจารณาซิ ใครดูก็รู้

อันนี้มูตรคุณของสมมุติทั้งหลาย จะไปแข่งธรรมทั้งแห่งของท่านได้ยังไง ไม่ได้แข่งช่างมันเถอะ ได้เท่าก็เอา ความหมายว่างั้น ได้เท่าแค่นี้ก็ยังมี ว้อก ๆ ๆ โห พูดแล้วเราสลดสังเวชนะ พระพุทธเจ้าจึงท้อพระทัยในการสั่งสอนสัตว์โลก คือประหนึ่งว่ามันเลยที่จะสั่ง

สอนให้เป็นผู้เป็นคนขึ้นมาได้ ให้หลุดให้พ้นไปเป็นวรรคเป็นตอนได้ มันมีดื้อ พอธรรม
 จำขึ้นมาแล้ว โลกทั้งสามนี้เหมือนว่ามีดหมด ทั้งๆ ที่แต่ก่อนเราก็ออยู่ในโลกนี้แหละ เขามีด
 เราก็มืด เขาแจ้งเราก็กแจ้งเหมือนเขาไม่ผิดกัน แต่พอเวลามันผิงออกจากนี้แล้ว มองอันนี้ถ้า
 ว่าโลกก็เป็นคนละโลกไปแล้ว นั่นละจึงท้อพระทัย ทั้งๆ ที่ปรารถนาจะเป็นพระพุทธเจ้าสั่ง
 สอนสัตว์โลก พอตรัสรู้ขึ้นมาแล้วท้อใจไม่อยากจะสั่งสอนใครเลย

ถึงขนาดที่ว่าทำมหาพรหมมาอาราธนา พุทธมา จ โลกาธิปตี สหมุปติ กตอณฺชสี
 อนุธิวรี อยาจถ สนฺติธ สุตตาปฺปรชฺชชชาติกา เทเสตุ ธมฺมํ อนุกมฺปิมี ปชฺ ท้าว
 มหาพรหมได้มาอาราธนาพระพุทธเจ้า ขอให้อยู่โปรดสัตว์ เวลานี้สัตว์โลกผู้มีธุลีเบาบางยัง
 มีอยู่ พระองค์อย่าทำความชวนชวายน้อย บริณิพพานไปเสียเลย ทั้งๆ ที่พระองค์ก็ทรง
 ทราบยิ่งกว่าทำมหาพรหม นั่นละเรื่องของสัตว์โลก เรื่องของพระองค์ แต่เมื่อทำ
 มหาพรหมมาหนุนเข้าเป็นที่สอง จนกระทั่งทำมหาพรหมมาอาราธนา ท่านรู้แล้ว ท่านรู้
 ก่อนทำมหาพรหมแล้วที่จะสอนมากน้อยเพียงไร ก็เป็นอย่างนั้น

อ้าว ยืนเข้ามาไม่ต้องพูดไปที่อื่น พูดอย่างไม่สะทกสะท้านนี่นะ มันเป็นในเรา
 เหมือนกัน พอฟ้าดินถล่มอยู่หลังวัดดอยธรรมเจดีย์ ๕ ทุ่มเป้งเลย จังหวัดสกลนครนั้น
 ผางขึ้นมาเท่านั้น โธ ภายนี้สะดุ้งผิงเลยเที่ยววะของเล่นเมื่อไร ระหว่างกิเลสกับธรรมพัด
 กัน กิเลสขาดสะบั้นลงจากใจ ใจดีดขึ้นนี้ทำร่างกายให้ดีดผิงไปตามๆ กัน ประหนึ่งว่า
 โลกธาตุหวั่นไหว ความจริงก็มีแต่ธาตุชั้นรกกับใจนั่นแหละไหว มันรุนแรง เหมือนโลกธาตุ
 ไหวไปเลยเที่ยว มัน โอโหๆ ขึ้นเลย น้ำตานี้พรากๆ นี่ละชั้นธตฺตั้นต้นกับธรรมชาติที่เลิศ
 เลอนั้น ชั้นธไม่ได้เลิศเลอแหละแต่มันสัมผัสกันอยู่ระหว่างชั้นธกับจิต ชั้นธนี้ต้นต้น

น้ำตาก็คือเรื่องของชั้นธร่วง ภายไหวก็อีกเหมือนกัน มันกระเทือนกันเกี่ยวข้องกัน
 กับจิต ใครคิดว่ามันจะเป็นอย่างนั้น ใครคิดว่าจะรู้อย่างนั้นจะเห็นอย่างนั้น จะพูดอย่างนี้
 ขึ้นมาหรือจะอุทานอย่างนี้ขึ้นมา พอผางขึ้นมา มองนี่มันจำไปหมดเลย ขึ้น โอโห ไม่ใช่
 เล่นๆ นะ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ ตรัสรู้อย่างนี้ละเธอๆ ช้านะ ช้าอยู่กับหัวใจของเราที่มันเป็น
 ขึ้นมานั้น ไปถามพระพุทธเจ้าที่ไหน เหาะ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ ตรัสรู้อย่างนี้ละเธอๆ ช้าอยู่
 นั้น มันถึงใจว่างั้นเถอะ มันพูดอะไรไม่ถูก เหาะ พระพุทธเจ้าแท้เป็นอย่างนี้ละเธอ ตรัสรู้
 อย่างนี้ เป็นอย่างนี้ละเธอ พระธรรมแท้เป็นอย่างนี้ละเธอ นั่นย้าเข้ามา อ้อ พระสงฆ์แท้
 เป็นอย่างนี้ละเธอ นั่นเห็นไหม พุทธ ธรรม สงฆ์ เป็นอย่างนี้ละเธอ สุดท้ายก็รวมกันเข้า
 มา เหาะ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ มาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้อย่างไร นั่นมันเป็น
 แล้วนะนั่นนะ มันเป็นแล้วขณะนั้น พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ มาเป็นอันหนึ่งอัน

เดียวกันได้ยังไง นี่หมายถึงว่ามันเป็นแล้วในจิต เป็นทองแท่งเดียวแล้ว เป็นธรรมชาติ ล้วน ๆ แล้ว

นี่ก็เคยได้ยกข้อเปรียบเทียบให้ท่านทั้งหลายฟังแล้ว เราเทียบเรื่องมหาสมุทร น้ำจะตกลงมาจากบนฟ้า หรือจะไหลมาจากคลองไหน ๆ ก็ตาม พอเข้าถึงมหาสมุทรแล้ว น้ำนี้จะ เป็นมหาสมุทรโดยถ่ายเดียวเท่านั้น ไม่เรียกว่าน้ำนี้มาจากบนฟ้า น้ำนี้มาจากคลองนั้น คลองนี้ไม่มี เป็นน้ำมหาสมุทรอันเดียวกันหมด แต่ก่อนที่ยังไม่ถึงมาจากบนฟ้าเรียกได้ มา จากคลองนั้นคลองนี้เรียกได้ทั้งนั้น มีก็คลองเรียกได้ทั้งหมด พอเข้าถึงมหาสมุทรแล้วเรียก ได้คำเดียวว่ามหาสมุทร ตะลงตรงไหนเป็นมหาสมุทรหมด เราจะแยกว่าน้ำมาจากคลอง นั้นคลองนี้ไม่ได้ ฉันทิดก็เหมือนกัน บรรดาพุทธบริษัทสัตว์โลกทั้งหลาย เท่ากับแม่น้ำที่ ไหลมาจากที่ต่าง ๆ จะเข้ามาสู่มหาวิมุตติมหานิพพาน ผู้ไหลใกล้เข้ามา ๆ ก็เข้ามา พอบรรลุ ธรรมปั้แล้ว นั่นเป็นมหาวิมุตติมหานิพพานแล้ว เหมือนกับว่าน้ำนี้เป็นมหาสมุทรแล้ว เข้าใจไหมละ มาจากที่ไหน ๆ

เพราะคนผู้สร้างบารมีมีเหลี่ยมล้ำต่ำสูง มีช้ามีเร็ว มีก่อนมีหลัง ต่างกัน จึงไหลเข้า มาเรื่อย ใครเข้ามาถึงนี่ก็เป็นมหาวิมุตติมหานิพพานเหมือนกัน ๆ ใครถึงเมื่อไรปั้เป็น มหาวิมุตติมหานิพพานขึ้นทันที ๆ เหมือนกับแม่น้ำที่ไหลลงสู่มหาสมุทร พอถึงมหาสมุทร แล้วเป็นมหาสมุทรทันที เข้าใจไหมละ นี่ละมันชัดเจนขนาดนั้นแล้ว ถึงขนาด หือ ขนาดนี้ แล้วจะสอนใครได้ นุ่นฟังซินะ ลงขนาดนี้แล้วจะไปสอนใครได้ อยู่ไปกินไปวันหนึ่ง ๆ พอ ถึงวันเวลาแล้วก็ไปเท่านั้นแหละ ไปสอนที่ไหนเขาก็จะหาว่าบ้า นั่นเห็นไหมละ เพราะเขา เป็นบ้ากันทั้งโลก ธรรมชาติมันเป็นอย่างนี้ฟังซินะ แล้วไปพูดอะไรใครเขาจะเชื่อ เขาก็จะหา ว่าเป็นบ้า จากนั้นก็เลยเป็นลักษณะจะทอดอาลัยตายอยากไปแล้วนะ โอ้ย อยู่อย่างนี้ไปพอ ถึงวันเวลาเท่านั้นแล้วก็ไปเสียเท่านั้น คือตายแล้วไปเลย ไม่ต้องยุ่งกับใครให้ลำบากลำบาก เดียวเขาจะหาว่าบ้า

สักเดียวธรรมะผิงขึ้นมาละนะ นั่นเห็นไหมละ มากะตุกแล้วนะ หือ ถ้าว่าสุตวิสัย ของโลกทั้งหลายที่จะรู้ได้เห็นได้ เราเป็นเทวดามาจากไหน เราถึงรู้ได้เห็นได้ รู้ได้เพราะเหตุ ใด คำว่าเพราะเหตุใดก็ตามสายทางที่พระพุทธเจ้าสอน เราก้าวเดินมาตามสายทางแห่ง ธรรม ก้าวมา ๆ ตั้งแต่ศีลแล้วก็สมาธิ แล้วปัญญาเป็นขั้น ๆ ขึ้นมา มีแต่ทางก้าวเดินนะ บันไดก้าวเดิน จนกระทั่งมาถึงวิมุตติหลุดพ้นปั้นี้ รู้เพราะเหตุใด นี่ก็คือว่ามาได้เพราะเหตุ ใด ก็มาเพราะสายทาง ตั้งแต่ ทาน ศีล สมาธิ และปัญญา นี่เป็นสายทางติดต่อกันมาถึงที่นี้ นั่น ถ้าหากว่าสุตวิสัยของโลกจะรู้ได้จริง ๆ แล้ว เราเป็นเทวดามาจากไหน ทำไมเราถึงรู้ได้

นั่นเห็นไหม รู้ได้เพราะเหตุใด นี่ละเพราะเหตุใด มันก็วิ่งถึงสายทางมา อ้อ มาได้เพราะศีล เพราะทานการกุศล นี่เป็นสายทางทั้งนั้นมานี้ มันรู้ชัดเจนแล้วยอมทันทีเลยนะ ทั้งๆ ที่จะปล่อยแล้วไม่เอาอะไรแล้ว พออยู่ไปถึงวันตายก็พอ มันยอมรับทันที เราารู้ได้เพราะเหตุใด พอว่านั่นมันก็ผางขึ้นมา อ้อ รู้ได้ ที่นี้ยอมรับนะ รู้ได้ ไม่มากก็ได้ ยืนยันว่าได้เท่านั้น ที่นี้จิตใจ มันก็คลี่คลายออกมา

ถึงอย่างนั้นมันก็ไปเที่ยวหาอยู่ในป่าในเขาสะดวกสบาย แล้วพระเณรก็รุมตามๆ เพราะพระเณรหมดตั้งแต่พ่อแม่ครูจารย์มรณภาพแล้ว ไปอยู่ที่ไหนไม่ได้ก็วันแหละ เตียวโผล่ไปแล้วๆ อยู่อย่างนั้น มันก็ได้สอนกันมาเรื่อยๆ จนกระทั่งออกช่วยชาติบ้านเมือง ให้เขาเท่าเขาหอนเขาทุบเขาตีทุกวันนี่ หลวงตาบ้วนะ เอ้า ติไปชื่อยากตีไปชียกมาทั้งโคตร มาตีกู โคตรกูก็มี เข้าใจไหม ไม่ถูกโคตร ถูกกูก็ไม่ถูก แนะ ไปนั้นเสียสบายเลย นี่แหละ เรื่องธรรมเป็นอย่างนั้น ลงถึงขนาดนั้นแล้วจึงได้ออกอย่างจ้งๆ หือจะสอนใครได้ลงขนาดนี้ แล้วๆ แต่ก่อนเราตายกองกันมานี้ก็ก๊ากก็ก๊ากมันยังไม่เห็นว่ะ พอมันผางพ้นขึ้นมาจากนี้ มันดูเป็นอย่างนั้นแล้ว หัวใจดวงนี้แหละ เวลากิเลสตัวมีดบอดได้ถูกเปิดออกหมดแล้วมันก็ จ้าไปหมดละซิ นั้น

ให้พากันตั้งอกตั้งใจปฏิบัตินะ เรื่องดีเรื่องชั่วมันมีอยู่ในโลก อย่าไปตื่นเต้นกับมัน นักเลย เรื่องอย่างนี้ไม่ใช่มาเมื่อวานนี้ มันมีมาแต่กาลไหนๆ ดีกับชั่ว นิพทาสสรเสรีญ ท่านว่า เอส ธมฺโม สนนฺตโน เหล่านี้เป็นธรรมเก่าแก่มีมาตั้งแต่เดิมทั้งนั้น อย่าไปตื่นเต้น นั้น พระพุทธเจ้าว่า นี่ก็อย่าไปตื่นเต้นเกินเหตุเกินผล พอปิดปิด พอปิดปิด พอชะ ๆ ชะล้างไป ธรรมดา อย่าไปตื่นเต้นเพิ่มกิเลสเข้าไปอีก จะเป็นกังวล แล้วสร้างความทุกข์ขึ้นแก่ใจ ตนเอง โลกความดีความชั่วคนดีคนชั่วมันมีอยู่ด้วยกันอย่างนี้แหละ เอาเท่านั้นแหละ พอแล้ว

ฟัง ครอบครัวนายอาชวัน นางเพ็ญศรี วายวานนท์และญาติมิตรขอกราบนมัสการ น้อมถวายทองคำ ๙๙.๙๙% เป็นจำนวน ๑ กิโลกรัม เพื่อบูชาคุณองค์หลวงตามหาบัว ด้วยความเคารพอย่างสูง เอานะเราตอบ พอใจๆ (สาธุ)

โยมในครวักราบเรียนถามปัญหาภาวนา

ภาวนาจิตใจตลอด (นิมิต)เห็นม้ามี่ปีกบิน บางทีเห็นหลวงปู่มันเดินจงกรมนั่งสมาธิ เห็นชีวิตในอดีตของตัวเอง (หลวงตา ชีวิตในอดีตมันเป็นเหมือน(หมา)ไอ้หยองนี้ใหม่) เห็นภาพคนทั้งหลายเป็นเด็กแล้วก็โตขึ้นตามลำดับ เป็นคนแก่แล้วก็ตาย หนูอยากรู้ว่า อันนี้เป็นการฟุ้งซ่านหรือเปล่า หรือเป็นเพราะอะไร

หลวงตา จะว่าฟุ้งซ่านก็ไม่ฟุ้ง เพราะสติเราดีเราดูตามเหตุการณ์ไม่เรียกว่าฟุ้งซ่าน ไปตามอาการร่องรอยของตัวเองที่เป็นมา หรือสัตว์ทั้งหลายเป็นมายังไงๆ มันจะวิ่งตาม ร่องรอย อันนี้ไม่เรียกว่าฟุ้งซ่าน แต่เวลาเราปล่อยก็ปล่อยไปเสีย เวลาเราจะเข้าสู่ความสงบ พิจารณาร่างกายของเรา ซึ่งเป็นเรื่องจะละถอนกิเลสนี้ก็เราพิจารณานะ อันนั้นเป็นเรื่อง อดีตที่ผ่านมาแล้ว หรือมันจะพิจารณารู้อาคตก็เป็นเรื่องอนาคตนอกจากตัวของเรา ไม่ใช่ เรื่องการแก้กิเลสละกิเลส เข้าใจหรือ

โยม มีอีกคะ หนูภาวนาตู่ใจตลอด ความรู้ที่ตัวหายไปแล้ว อ้อ ความรู้อันนี้มันไม่ ยึดติดกับร่างกายแล้ว และไม่ยึดติดกับเวทนาแล้ว ตู่ใจตลอด อันนี้ขยับไม่ได้ลุกขึ้นไม่ได้ แต่ลุกดูอย่างเดียว อ้อ ไม่เป็นไร แต่ก่อนถ้าหนูเป็นอย่างนี้ จะไม่สบาย เจ็บ ตอนนั้นไม่ เป็นไร อันนี้สบาย เหมือนอันนี้ไม่มีร่างกาย

หลวงตา เออ เวลาดูกายก็เพ้อจิต เวลาดูจิตก็เพ้อจิต เวลาเราจะดูกายซึ่งมันไป สัมผัสไปเกี่ยวข้องกับที่รับรู้ที่รู้ ที่ควรจะให้ดูก็ดูนะ แล้วมันจะเพ้อใจๆ อย่างเดียวกัน เข้าใจ เหรอ สิ่งที่มีรู้นั้นมันนั้นเป็นอาการที่จิตไปตามดูร่องรอยของตัวเอง ก็ไม่เรียกว่าฟุ้งซ่าน เวลามันออกเที่ยว สติมีอยู่ดูธรรมดาไม่เรียกฟุ้งซ่าน (โยม แต่ว่าในใจอันนี้ออกไปข้าง นอก) ไปข้างนอกเราก็รู้ที่อยู่ เช่นอย่างตาเราดูโน้น แต่ใจเราก็รู้ว่าตาดูโน้น ก็ไม่ฟุ้งซ่าน เข้าใจไหม เช่นเรามองดูคนอยู่โน้น เราเห็นไกลก็เห็น แต่เราก็รู้ว่าเราดูเขา เราไม่ลืมตัวเรา จึงเรียกว่าไม่ฟุ้งซ่าน เข้าใจไหม ถ้าเราลืมตัวเมื่อไรฟุ้งซ่าน เข้าใจเหรอ สติมีอยู่นั้น

โยม บางที(ใจ)หนูไปถึงอินโดนีเซีย เข้าประตูแล้วเข้าห้องนอน แล้วก็อ่านหนังสือ ทำไม

หลวงตา เอาละ ฟัง ถ้างลงไปอินโดนีเซียระวังมันจะเป็นบ้า (คนหัวเราะ) ก็อยู่ มาแล้วตั้งแต่วันเกิดโน้น มันเป็นบ้าเหรออยู่อินโดนีเซีย เอาละไป เท่านั้นแหละ

ชมถ่ายทอดสดพระธรรมเทศนาของหลวงตาตามกำหนดการ ได้ที่

www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th